

ZBORNİK

SVEČENIKOV Sv. P. in ZAJEDNIC S. J.

Uredništvo :
Gorica, Riva Piazzutta št. 18
Izhaja :
1. dan vsakega meseca.

Red v naši hiši!

Sobratje! Države, ki hočejo kaj veljati med svetom, morajo biti v svoji notranjosti konsolidirane; red, disciplina, varnost življenja in imetja, bilančno ravnovesje, to so stvari, na katere pazi inozemstvo in po katerih uravnava svoje zaupanje do dolične države.

Zbor svečnikov sv. Pavla je stanovska organizacija, v katero so prostovoljno vstopili mladoane vsi jugoslovanski duhovniki v Italiji. S tem se je organiziral eden izmed najinteligentnejših stanov našega rodu. Pričakovati bi bilo, da bo vsled tega ta organizacija vzorna, da bodo disciplinirane njene vrste, redoljubni njeni člani. Ni pa tako. Zakaj? Kdo to ve? Sodim, da iz dveh vzrokov: 1. preveč smo raztreseni, da bi mogli vsi biti o vsem informirani, in 2. vsled svoje izobrazbe in vodilnega stališča med ljudstvom smo tako samozavestni, da si lasti vsak sam sebi absolutno in edino pravilno sodbo o vseh zadevah Zbora in javnosti četudi somarsikake premise neznane. — Zato jo večkrat posamezniki radi vdarimo na desno ali na levo, kar na svojo roko proti vsem intencijam Zbora, kršeč disciplino — a v subjektivno trdnem prepričanju, da prav ravnamo.

Posledica tega je — razdrapanost o vsem našem snovanju in v najvažnejših kulturnih in gospodarskih vprašanjih, ki zadevajo naše ljudstvo in nas. Eden se ožreva na pr. za onstransko Mohorjevo družbo, drugi za Goriško Mohorjevo družbo, tretji za Goriško Matico. Eden ne more prehljati Bogoljuba kot versko - nabožnega lista za naše ljudstvo in ga razširja, drugi ga ne more dovolj grajati in ga pasivno prezira. Glede našega zadržanja nasproti političnim in gospodarskim društvom in njih glasilom, da celo nasproti našim kulturnim društvom, pa sploh ni nobenega enotnega naziranja med nami. Eden vleče na desno, drugi se drži skrajne levice; disorijentacija na celi črti. In vendar so vsa ta vprašanja in zadeve življenskega pomena za našo moralno kakovost bodočnosti v Italiji. Prosim Vas, sobratje, tu se ne gre za rek: in dubiis libertas, tu velja: in necessarii unitas.

Združeni in disciplinirani bomo dali brez dvoma enotno versko - moralno smer vsemu življenju ljudstva; če složno delamo po krščansko socialnem programu, ne bo vspela proti našim ciljem nobena sila, ne fizična ne moralna. Zaupajmo si in držimo se discipline!

Ce pa, dragi sobrat, ne moreš zaupati tistim, ki si jih bodisi z glasovanjem bodisi s svojo ne navzočnostjo pri Sobraju zvolil v vodstvo svoje stanovske organizacije, če Ti je kakšna direktiva Zbora nerazumljiva, ali Ti ni po volji — Te prosim ne vdari je ne na desno ne na levo, ne krši discipline; vsedi se in piši po informacijo zakaj je Zbor tako ukrenil in ne drugače.

Sploh si želimo več stika, ne-le uradnega po konferencah, ampak tudi osebnega po pismih med tako raztresenimi člani Zbora in odborom. Zborov odbor naj nam bo središče, kamor se vse zasebne in javne naše zadeve stekajo. Povej mu odkrito vse svoje želje in pomisleke, nasvete in predloge; odbor bo pri svojih mesečnih sejah vse to pretehtal, o tem sklepal — in kar bo sklenil naj Ti bo obvezno, ker le oni, ki ima vse niti v rokah, zmore stakati platno, ki trdno drži. Zborov odbor bodi izžarišče vseh direktiv našega zasebnega in javnega snovanja v versko - naravni blagor izročene nam ljudstva — v kolikor mu seveda oblast naših nadpastirjev pusti prosto polje. Oboje se da lepo v sklad spraviti: okrožnico od Prevzvišenega nadškofa imenovanega vodstva Marijinih družb si prejel — drži se discipline; okrožnica od Zbora sestavljenega pripravljavnega odbora Goriške Mohorjeve družbe Ti je prišla v roke — drži se discipline! Hočeš zvedeti za genezo teh okrožnic, prašaj privatne informacije, če ne moreš zaupati, da sta bili sestavljeni po tehtnem in vsestranskem predvarku in po najrazličnejših predhodnih pogajanjih z uredništvom Bogoljuba, z onstransko Mohorjevo Družbo in z Goriško Matico, ki so deloma vspela, deloma se razbila.

To je pot, dragi sobrat, po kateri bo naš Zbor raste. Če uberemo nasprotno pot, po kateri bo vsak trdil svojo in delal na lastno pest, je pa najbolje, da Zbor razpustimo in ga zapišemo preteklosti, ker bi bil v sedanosti brez pomena.

Sobratje! Z najboljšimi intencijami so bile spisane te vrste. Bolje je, da si napake sami pripoznamo, kakor, da bi nam jih drugi očitali. Nereda v naši hiši se vesele vsi, ki jim naš krščansko-socialni program ni všeč. Na ta nered zidajo, se zanašajo, ga podpirajo s tem, da poedince izmed nas mamijo in vabijo s svojimi frazami o priličnem »tudi — krščanstvu«, o kulturi, ki je »mogoča le ena«, o areligioznosti gospodarskih problemov, z lepimi pokloni in podobnimi sredstvi.

Zbor Vam kliče: Strnimo vrste in držimo se stanovske discipline!

Novak.

Iv. M—a.

Novi svetogorski zvonovi.

Zvonovom so v zvonarni pri oddaji prisodili glasove: g (4355 kg), a (3075 kg), h (2424 kg) in d¹ (1259 kg). Prvotno so bili določeni glasovi: g, a, h, cis¹. Zarad velike sekunde med terco in kvarto (»diabolus in musica«) se je imela intonacija izpremeniti v: g, b, c¹, d¹. Ta kombinacija velja zvonoslovcem za vzor štiriglasnega zvonila; imenujejo jo *marijansko kombinacijo*, ker je razločno slišati iz njenih melodij koralni motiv iz Kyrie in Ite missa est ob praznikih Matere Božje. Kako primerno bi bilo to za svetišče naše svetogorske Zaščitnice!

Predlog za to izpremembo je pa došel prepozno; večja zvonova sta namreč bila že vliita, za manjša zvonova pa kalupa že izdelana. Ostalo bi bilo pri prvotnem uglašenju, da se ni g. prof. Trinko zavzel za zadevo in dosegel zvišnje malega zvonu v d¹.

Ta dispozicija zaostaja sicer v prednosti za marijansko, vendar pa vsebuje tudi ona — če je intonacija čista — veliko glasovno polnost in učinkuje v tako nizki glasovni legi posebno veličastno lepoto. Nje šibka stran se javlja v skupnem zvonjenju treh malih zvonov (a, h, d¹), ker je terca med gornjima zvonovima namestu spodnjima.

Zvonovi so začasno obešeni v zvonišču — nad pet metrov visokem — okusno in solidno izdelanem in sestavljenem iz močnih železnih travers. Delo je zares lično, a silno drago. (Vse stroške je krila država.) Praktični Svetogorci pa pravijo, naj bi se bilo tem stroškom, pridjalo nekaj desetstotakov in sezidal s to vsoto nizek zvonik kot je bil pred vojno.

V novejšem času sta nad velikimi zvonovi obešena dva majhna zvonova b¹ (300 kg) in c² (200 kg); ta je dal viti skrbri gospod pater gvardijan iz kosov brona razbitih prejšnjih zvonov, izkopanega iz razvaline zvonika.

Zvonovi imajo železne jarme, bolje bi bilo, da bi bili jarmi leseni iz ravnolaknate hrastovine, ki da zvonu več resonance.

Jarmove osi, s katerimi vise zvonovi na nosilnih traversah niso zobate — kot so pri nas v navadi — ampak popolnoma okrogle in gladke, iz močnega jekla, ležeče na podporjih iz med vdela-nih v traverse. Podporja so na vse strani zaprta, imajoč le luknjo za vtaknjeno jarmovo os, ki se pa ne vrti direktno na ležišču, ampak je obdana od venca malih, prosto premičnih jeklenih kroglic. Da se ne more zvon z jarmom premikati na desno ali levo stran, je vložena ob topem koncu osi zopet ena kroglica. Ko zvon niha, se suče os po teh kroglicah in kroglice se taklajajo (kotlajijo) v zaprtem podporju. Nekaj enakega torej kot pri oseh dvo-koles. S tem je trenje omejeno na posamezne točke. Taka obesitev daje tudi težkim zvonovom prav lahko zvonjenje.

Vendar pa ima tudi to lahko zvonjenje svoj nedostatek. Če ima jarem zobate osi, se zvon, ko lebaje na eno stran, opira na zobove na nasprotni strani, ti ga nekoliko v nihanju zadržujejo in tembolj — tega zadrževanja prost — priletuje s primerno močjo ob zvon. Pri okroglih oseh tega zadrževanja ni in kemblj delevava zvon s prav šibkimi udarci ali pa celo nič. Temu se da odpomoči na dva načina: 1. da se teža kemblja poveča najmanj za polovico, 2. da se izdela železno obesilo kembljevo precizno in tehnično dovršeno, da se trenje kolikor možno zmanjša.

Ali je monter svetogorskih zvonov to upošteval? Prvo je, drugega pa ni. Posledica temu so bile velike tožbe o »prelahkih« kembljih.* Svaril sem, naj se ne išče vzrok v teži kembljev, ki popolnoma zadostuje, ampak v površno in robato izdelanih in napačno usmerjenih obesilih. Ni pomagalo, pri zvonovih je že tako, da hoče vsakdo sam najbolje vedeti. Kemblji so se podebeljevali in podaljševali, tako da vlada v dolgosti kembljevih podaljškov prava anarhija. Posebna »sreča« je

*) Pravilna teža kembljev, izručunjena po 32 % — 41 % od teže teh zvonov več ena polovica, znaša 550 kg, z zvonovi došli kemblji so tehtali 564 kg, torej niso bili prav nič prelahki.

doletela srednjeveliki zvon (a), njega kembljev podaljšek pod betico meri 74 cm (pravilno bi bilo 53 cm), nepopravljeni — ali neposlabšani — podaljšek kemblja pri velikem zvonu pa 61 cm. Zato pa mlati kembelj po zvonu »a« z grozno močjo, da zvon daleč preglasuje vse druge zvonove in da ga je večkrat edinega slišati v Gorico. Če ne bo Mati Božja posebno varovala tega zvonu, bo kmalu nehal šteti dneve svojega življenja. So pač štirje vzroki, ki so lahko krivi prešibkega in nerednega bitja kembljev: 1. robato in šušmarsko izdelano obesilo, 2. iz smeri zvonovega nihanja zasukano obesilo, 3. nenamazano obesilo, 4. prelahke kembelj. Vendar pa zadnji vzrok (prelahke kembelj) sam more biti kriv le prešibkega, ne pa tudi nerednega udarjanja, kar je bilo na Sv. gori oboje. To spričuje tudi dejstvo, da bijejo kemblji še vedno neredno ter pri zvonjenju plešejo in kolovratijo. In kako bi ne? Železni kolec, na katerem je obesilo pritrjeno in kateri sega skozi luknjo v avbi n v jarmu ter končuje nad jarmom v vijak, ima le enojno matico, je torej brez varnostne matice. Prav naravno, da popušča enojna matica vsled stresanja pri zvonjenju. In to se je zgodilo že pri velikem in malem zvonu, katerih kemblja se lahko z rokama obračata okoli in okoli. V takem nestalnem obesilu pa nastaja toliko postranskega trenja, da je more premagovati le mnogo čezmerno težek kembelj.

Namestu zvonilnega droga (navadnega pri naših zvonovih), pritrjenega s kljukama na jarem za obešanje zvonilne vrvi je pritrjen na jarem, blizu do srede zvonu segajoč žlebast obroč iz železne pločevine (umerjen po debelosti vrvi) v obliki polkroga, na katerega sprednjem koncu je privezana zvonilna vrv. Ko zvon zvoni, se vrv navija in odvija po žlebu ter ohrani vedno svojo navpično smer. Tako je odstranjen veliki razmah droga, vedno nevaren zvonivcu in škodljiv vrvi, povzročujoč nje drgnjenje v luknji v tlaku.

Gori sem pojasnil, da je bila prvotna teža kembljev popolnoma pravilna in prav taka je bila tudi dolgotrajnost kembljevih podaljškov. Prvotno je bila normalna tudi debelost kembljevih betic, ki imajo vrhu tega prednost, da niso ploščnate, ampak okrogle. Beticе so še debelejšje kot zahteva pravilo, ki se glasi: Debelost betice se dobi, da se debelost krila množi s številom 2, produkt deli s številom 5 in ena petina odšteje od produkta. Zato sim jaz že lani svetoval: Pustite kemblje, zboljšajte in usmerite prav le njih obesila! Moj nasvet se je prezrl in ž njim pravi vzrok šibkega in nerednega zvonjenja. — Toliko o armaturi zvonov. (Dalje.)

Marijne družbe.

Redni letni sestanek voditeljev Marijinih družb bo dne 21. februarja ob 10 uri v knezonadškofijski palači v Gorici. Dekanijski voditelji naj sestavijo statistiko za l. 1923. in poberejo letne prispevke.

Iz Zbora.

Naše sobranje dne 28. nov. 1923.

Dne 28. nov. l. l. se je vršilo letno sobranje našega »Zbora«. Sobr. starosta je otvoril zborovanje in pozdravil navzoče. V svojem govoru je orisal v glavnih potezah delovanje »Zbora« v preteklem letu. Nato je sobr. Doktorič v jasnejše razumevanje prebral korispendenco med »Zborom« in dr. Wilfanom. Naša zadnja poslanica dr. Wilfanu, tičoč se temeljev in smotrov skupnega delovanja je žela soglasno odobranje.

Nato je podal dosednji tajnik poročilo o delovanju »Zbora« v preteklem letu. Vsebine ne bomo navajali, ker je razvidna iz lanskil števil »Zbornika«.

Sobr. blagajnik dr. Brumat je podal blagajniško poročilo. Predvsem je bilo iz poročila razvidno, da je plačevanje članarine najbolj pereča zadeva »Zbora«. Zbor pozivlja vse ude, da plačajo takoj članarino, ki znaša letnih 25 lir. Za ubožnejše sobrate v Istri predlaga blagajnik naj bi plačali, kolikor pač premorejo. Članarino rabim nujno za poravnavo tiskovnih stroškov »Zbornika«.

Poročilo je bilo odobreno. Nakar je dobil besedo še sobr. B. Milanović, ki je podal sliko razmer v Trstu in Istri.

Potem se je vršila volitev novega starešinstva. Po različnih predlogih je bila končno sprejeta sledeča lista:

Starosta - predsednik: dekan Al. Novak iz Črnič;

podpredsednik: kurat St. Stanič iz Podgore;

Tajnik: kurat Jos. Budin iz Pevme;

Blagajnik: kurat Ang. Čargo iz Sovodenj;

odbornika: kurat Ciril Sedej iz Števerjana in župnik Josip Grašič iz Berma.

Konečno se je še izvolilo nadzorstvo in razsodišče.

Pri slučajnostih je opozarjal sobr. msgr. Valentinčič, da je treba vplačati članarina za F. A. C. I.

Sobr. starosta Novak je stavil resolucije in jih utemeljeval. Pri resolucijah se je vnela živahna debata, dokler ni bil dan vsaki resolucij določen smisel. Statistična redakcija resolucij se je prepustila novemu starešinstvu.

S pozivom na delo je sobr. starosta zaključil sobranje.

Resolucije občnega zbora Svečenikov sv. Pavla.

I. Občni zbor, ki je pred 2 letoma dal pobudo za ustanovitev zveze naših izobraževalnih društev, gleda danes s ponosom na razvoj naše Prosветne Zveze. Pozivlja člane, da se je oklenejo in sodelujejo pri njenem stremljenju.

II. Občni zbor se izreka za to, da ostani tudi za naprej verouk obligaten v šoli in da se podučuje v materinskem jeziku od duhovnika.

III. Občni zbor, ki je priča vseh neosnovanih napadov, ki jih trpi nadpastir, izreka Njemu udanost in voljo, da ostane ob njegovi strani zvest v borbi za krščanske ideale.

IV. Promatrajoč slovenski tisk Zbor s žalostjo ugotavlja, da isti s svojo pisavo večkrat žalj verski in moralni čut ljudstva in da se medsebojno strupeno napada. Zato pozivlja liste, naj se v svoji pisavi in inseratih postavijo na pozitivno katoliško stališče.

V. Občni zbor obsoja protiversko pisanje Istarske Riječi in pozivlja svečenike v Istri, da izvajajo konsekvence. Izreka pa priznanje tedniku »Istra« zastran njegovega pisanja v krščanskem duhu, ter ga pozivlja naj v tem pravcu ustraja nadalje kot naslednik Pučkega Prijatelja, ustanovljenega od velikega škofa Mahniča.

Predlog konferencam v debato in sklepanje.

Že dolgo ga imam na srcu. Zdi se mi pa, da je čas priti ž njim na dan. Evo ga!

Za vse mogče reči skrbimo v Zboru in si belimo glave, na-se, na svoje potrebe le preveč pozabimo. Mislim namreč na potrebe naših starih let, ko bomo podobni obrabljenim strojem. Za staro železje nas ne bo mogoče prodati, v muzeje nas tudi ne vzamejo. Malokdo izmed nas je tako srečen, da ima dom, kjer bi bil na stara leta — če mu jih Bog da ućakati — dobrodošel. Penzija visi v zraku, kakšna bo, če bo sploh še v modi?

Ali bi ne bila na mestu samopomoč? Da bi si mi slovanski duhovniki kupili svoj dom, kjer bi v slučaju potrebe dobili streho takrat, ko bomo sebi in

drugim v nadlego, kamor bi se priselili, ko ne bomo za nobeno delo več, tako, kakor se sedaj selimo v razne službe, in priselili s polnim pravom kakor v lastni dom.

Res, da eden ali drugi izmed nas tega ne bo potreboval, ker bo Gospod svojega hlapca poklical naravnost od dela iz vinograda v boljšo domačijo, vedno pa bomo imeli take med seboj, ki bodo v teh novih razmerah zavetišča potrebovali.

Imam že cel načrt za to akcijo pripravljen, prevdaril sem neko noć, ko je spanec bežal od mojih oči zaradi zaradi rogoviljenja nabornikov, tudi finančno stran tega podjetja, le juridična mi je še nejasna zaradi novih postav, ki so prišle v deželo in bi bilo treba nasveta strokovnjakov. Zato z načrtom ne pridem še na dan dokler ne zvem bi li našla ta misel samopomoči odmeva med sobraty. Žal, žal, da se ni kaj tacega sprožilo pred par lety, ko je bilo denarnih sredstev več na razpolago; danes bi imeli že svoje zavetišče, kamor bi v slučaju začasne ali trajne obnemoglosti prišli kot domov.

Premislite, sobratje, in če mi daste pogum, pridem prihodnjič v konkretnjšimi predlogi na dan.

Novak.

Članarina. Pri prvi konferenci poberite članarino — 25 lir — za »Zbor. To je nujno!

»Socialna misel«. Nujna je danes inteligentu socialna orientacija. Za to pa ni boljšega pomočka nego naročiti si »Socialno misel«, ki je edini slov. časopis za socialna vprašanja. Prijatelji ne pozabimo na to slov. publikacijo. Naroča se v Gorici, Riva Piazzutta 18.

Mohorjeva družba. Sobraty nujno opozarjamo, da čimprej osebno sprejmejo poverjenišvo Mohorjeve družbe v Gorici. Če hoćemo, da podjetje uspe je treba velike agitacije in požrtvovalnosti. Poberite udnino, izpolnite nabiralne pole in pošljite jih toćno do zadnjega marca v Gorico. Takoj po tem dnevu zveste natanćen literaren načrt, ki je odvisen od števila članov. Pomisleke pustite na stran. Konkurence sploh ni in je ne more biti, če vi vsi smatrate bratovščino več nego trgovino in »Zbor svećenikov sv. Pavla« več nego kakęga potujoćega agenta!

Še nekaj za konference! Pri prihodnji konferenci izberite po pravilih »Moh. družbe« dekanjskega zastopnika in farne poverjenike in to za legalno podlago bratovske organizacije Moh. Družbe. Pošljite imena na pisarno »Goriške Mohorjeve družbe« v Gorici, Riva Piazzutta 18.

Odmevi našega dela.

Evharistična posvetovanja.

Obljubil sem, da o priliki kaj malega povem, kako smo se briški duhovniki med seboj posvetovali, ker nismo mogli imeti zborovanj v odsekih na našem evharističnem shodu. Obljuba dolg dela. Ker se je Zbornik tako pomajčkenil, se je tudi moj dolg znižal. Plačam torej le nekaj odstotkov.

1. Družba duhovnikov častilcev. Konstatirali smo, da smo vsi vpisani. Sedaj nam tudi vsem prihaja bocensko glasilo. Sklenili smo, da en sobrat prevzame v naši zajednici skrb za to družbo. On nas bo moral dramiti. Na konferencah bodi vsako leto vsaj en referat o Presveti Evharistiji. — Če bomo držali, mora biti nekaj sadu.

2. Celodnevno češčenje. Za štiridesetno molitev se ni (še) nobena duhovnija priglasila.

Enodnevno klanjanje je bilo pa že povsod vpeljeno, razen v eni duhovniji. Sedaj se vpelje tudi v tej duhovniji; dušni pastir izbere primeren dan. Ene duhovnije ohranijo stare dneve, kakor so bili določeni od začetka. Ene se bodo držale dneva, ki je prišel v zadnjih letih v navado, čeprav je bil pred 10 leti drugače naznanjen. Seveda bo treba dneve na višje mesto tako sporočiti, da ne bo dvoma. (To velja vsem, nele nam Bricem).

Pozneje se je v našem okrožju prižgala še ena večna luč (na Vrhovlju). Dan klanjanja še ni določen.

Ti sveti dnevi se v nekaterih naših duhovnijah na moč slovesno obhajajo, v nekaterih manj. Quantum potes, tantum aude. Povsod so se ljudstvu zelo priljubili, da bi jih ne maralo pogrešati. Bog je ljubezen.

3. Bratovščina Sv. R. T. Radi pomanjkljivosti pri razdelitvi referatov smo o bratovščini premalo govorili. Slišal se je nasvet, naj bi se bratovska pravila tako premenila, da bi bili denarni prispevki le nasvetovani. Predlagam, naj bi prvi prihodnji evharistični referat bil ravno o tej bratovščini. Takrat bo treba konstatirati, v kakem stanu je po posameznih duhovnijah (cvete, živi, životari, dremlje, spi, ali je sploh ni). Vzbudimo to bratovščino po naših duhovnijah k živemu življenju, potem bomo lahko stopili pred centralno vodstvo in vprašali: Custos, quid de nocte? Če nas pa centralno vodstvo prehiti z živim življenjem, gotovo ne bo nevoščljivosti v nas.

4. Kako naj se pospešuje obisk S. R. T. itd. Pridni referent je zlasti priporočal mesečno skupno uro združeno s popoldansko službo božjo. Vrsti naj se branje premišljevanja z očenaši, vzdihljaji, petjem. Lahko se moli rožni venec, pojejo litanije, Presv. Srca Jezusovega. Blagoslov z Najsvetejšim,

katere je bilo ves čas izpostavljeno. Ne sme biti enolično. Nauka tisto nedeljo ni. Kjer mogoče, naj bi molili v dveh zborih iz »Večne molitve«, to menda izven oficijelne popoldanske službe božje. Če mogoče, razdeliti molivce na vse nedelje in praznike, morda celo na vse ure od jutra do večera.

Večkrat v pridigah priporočati. Navajati ljudi na premišljevalno molitev. Duhovnikov vzgled. Skrbimo z red, snago; lepšajmo oltar s cveticami, katere smo sami izgojili itd. Referent je toliko povedal, da je lahko vsak nekaj za-se vzel.

5. Večkratno sv. obhajilo. Solarji vsak mesec, ali vsaj na dva meseca. Možem in fantom priporočati in zopet priporočati ter za nje odločiti eno nedeljo v mesecu, da imajo pri spovednici vso prednost, potem skupno obhajilo. Referent ima vpeljeno apostolstvo. Tisto nedeljo obhaja 20—30 mož in fantov. — Drugi referent nima apostolstva.

Priporoča nekako tako, kakor prvi, posebno kaže na vzgled Jezusov, kako se je trudil za može in fante.

6. Liturgično petje. Rekli smo nekaj, da nas bo en sobrat na konferencah učil tradicionalnega korala. Upajmo. Na sploh smo bolj majhni pevci. Da nismo o tej točki več govorili, je bil »tehničen« vzrok. Za to točko določeni referent je pomotoma obdelal 5. točko, o kateri sta tako dva poročala. Bo pa instruktor nadomestil.

7. Nabožni list. Referent ni prišel do besede, ker se je bilo drugega gradiva nagromadilo. Imel je pripravljeno to-le resolucijo: Ker bi bil domači nabožni list ljudstvu in duhovnikom zelo koristen, če ne naravnost potreben, naj ga gospodje v Gorici poskusijo ustanoviti. Ako to ni mogoče, naj se bolj širi Bogoljub, Cvetje, Glasnik.

Kaj bi bili zborovalci rekli, ne vem. Med tem je kocka padla: domačega nabožnega lista ne dobimo. Ali bomo vsaj drugi stavek resolucije držali? Trem listom se je mej tem pridružil četrti: Katoliški misijoni.

8. Skrb za duhovski naraščaj. Prošeni referent je bil obolel. Stvar je pa tako važna, da treba o njej govoriti tudi post festum. Ne bi škodilo, če bi bila v tej ali drugi obliki stalna rubrika na naših sestankih.

Porečeš: Malo ste sklenili. Odgovorim s sv. Janezom Berchmansom Quidquid minimum, sed constans — ali po domače: da bi le to držali!

Koristni migljaji.

Opomba o sigilu.

Ko smo neke razpravljali o 2. vprašanju letošnje 2. pastoralne konference, je eden iznesel »Instructio ad Rev. mos locorum Ordinarios familiarumque religiosarum Moderatores super inviolabili sanctitate sigilli sacramentalis,« katero je izdala kongregacija sv. oficija dne 9. junija 1915. Navadno prinesejo taka navodila Acta Apostolicae Sedis, te odredbe pa menda do sedaj niso objavila. Rimski list »Il Monitore Ecclesiastico« 1917. str. 199. (odkoder jo je oni konferenčni bralec) pravi, da jo je s komentarjem jezuita P. Ferreres ved povzel iz španske revije »Razón y Fé«. Linška »Quartalschrift« jo je prinesla iz »Monitora« v 2. snopiču l. 1922. Pridejana je razprava iz peresa prof. dr. W. Grosam-a. Najrajši bi to instrukcijo tu-le prepisal; pa je »Zbornik« tako tesen; tudi upam, da jo objavi Folium Ecclesiasticum, ko bo prinesel rešitev imenovanega konferenčnega vprašanja. Tukaj povem nekaj iz omenjene debate.

Instrukcija opominja duhovnike, »ne quid unquam... ad confessionis sacramentalis materiam pertinens, quavis sub forma et quovis sub praetextu, ne obiter quidem et nec directe neque indirecte (excepto casu necessariae consultationis iuxta regulas a probatis auctoribus traditas proponendae) ... attingere audeant.«

Debate se je vnela, kako se ravnati in casu necessariae consultationis. Eni so zahtevali posebno stroga pravila, da so se nekaterim prestroga zdela. Najvarnejša so pa. Naj jih torej tukaj povemo z besedami omenjenega jezuita: »Consultationes necessariae fieri possunt, sed aut de licentia omnino expressa poenitentis et celata omnino eius persona; aut proponendo casum ut speculativum ita additis et mutatis aut omissis adiunctis ut nulla vel remotissima indicia ad cognitionem poenitentis ducere queant.«

Jaz držim s strogimi. Ti tudi, kaj ne?

Kronika.

Nekoliko stanovske statistike.

Danes hočemo statistično pregledati le goriško škofijo. Popolna točnost v teh izvajanjih je nemogoča. Vendar pa vrže ta statistični poskus na vprašanje pristojnosti naše duhovščine posebno luč. Sledeča tabela nam pokaže slovenske dekanate

goriške škofije, koliko duhovnikov potrebujejo in koliko so si jih vzgojili.¹

D e k a n a t	Potrebuje duhovnikov	Vzgojil duhovnikov	† —
Biljana	13	6	— 7
Bovec	8	2	— 6
Cerkno	11	12	† 1
Črniče	15	17	† 2
Devin	12	2	— 10
Kanal	15	11	— 4
Kobarid	12	10	— 2
Komen	20	13	— 7
Ločnik	3	3	—
Solkan	14	4	— 10
Šempeter	17	11	— 6
Tolmin	25	17	— 8
Gorica	6??	5	— 1

Tabela nam pokaže, da sta edino dva dekanata aktivna če izvajamo ločniškega. Na prvem mestu so Črniče, ki krijejo svojo lastno potrebo s prebitkom dveh moči; na drugem mestu je Cerkno ki krije svojo potrebo s prebitkom ene moči. Najhujši pasive kažejo Devin (— 10), Solkan (— 10), Tolmin (— 8) ter Biljana in Komen (— 7). Za temi prideta takoj Bovec in Šempeter (— 6).

Veliko jasnejšo sliko nam pa nudi naslednja tabela. Približno število prebivalcev v dekanatu v primeri z duhovniki, ki jih je dekanat vzgojil nam kaže približno število prebivalcev v dekanatu, ki so dali enega duhovnika.

D e k a n a t	Število duš (pribl.)	Število duh. rojakov	Enega duhovnika je dalo:
Biljana	8500	6	1400 ljudi
Bovec	6300	2	3150 "
Cerkno	7600	12	640 "
Črniče	14600	17	860 "
Devin	8000	2	4000 "
Kanal	13000	11	1180 "
Kobarid	9000	10	900 "
Komen	15800	13	1220 "
Ločnik slov.	4800	3	1600 "
Solkan	11700	4	2900 "
Šempeter	15600	11	1450 "
Tolmin	18000	16	1060 "
Gorica	10000?	5	2000? "

¹ Všteti so bogoslovci.

Najbolj pasiven dekanat je zopet *Devin*, sledi mu *Bovec* in temu *Solkan*. *Ločnik*, *Šempeter*, *Biljana* so približno enako pasivni. Najbolj aktivno je *Cerkno*, za tem pride *Črniče*, takoj za tema pa *Kobarid*.

Duhovnije, ki niso dale nobenega duhovnika in so torej navezane samo na tujo pomoč, so po sedanjem stanju sledeče:

1. Bate, Bilje, Borjana, Branica, Brestovica. 2. Cerovo. 3. Čepovan, Čezsoča. 4. Devin, Doberdob, Dol. Trebuša. 5. Fojana. 6. Gaberje (Vipavsko), Gorenjopolje, Gradišče, Gabrovica, Gragar. 7. Idrija ob Bači. 8. Jamlje, Jageršče. 9. Levpa, Lipa, Log, Logje, Lom, Lokve, Lokovec. 10. Mavhinje Mar. Celje. 11. Nabrežina, Novaki. 12. Obloke, Opatjeselo, Orehek, Osek. 13. Plave, Pliškova, Podbrdo, Podsabotin, Police, Ponikve. 14. Ravne, Renče, Roče. 15. Sedlo, Soča, Srednje, Staroselo, Stomaž, Stržišče. 16. Šempolaj, Šmartno, Štjak, Štamaver. 17. Trnovo. 18. Vel. Žablje, Vipolže, Volče, Vogersko, Vrtojba. 19. Zapotok.

Sobratje, ali ne pove ta statistika veliko?

Stanič.

Goriško bogoslovje. Vesel pojav v goriškem bogoslovju je letošnji I. letnik. Kljub pomanjkanju slov. srednje šole v naši krajini se je vpisalo 8 slov. bogoslovcev — 5 za goriško in 3 za tržaško škofijo. Malo sicer — a razmeroma vendar veliko.

Premeščenja v gor. nadškofiji. Sobr. Ivan Štolfa je dobil župnijo Breginj.

Apostolstvo sv. Cirila in Metoda bo pod pokroviteljstvom novega olomuškega nadškofa poživilo in razširilo svoje delovanje, ki je ob dolgotrajni bolezni in po smrti dr. Stojana začasno nekoliko opešalo. Pripravljajo se izredno važna nova podjetja. Tudi slovensko Apostolstvo bo letos pričelo z novim živahnejšim delovanjem. Tiska se važna znanstvena knjiga, ki bo vodnik vsem delavcem na polju ciril-metodijske ideje; na to pride. Prirejela se bodo predavanja in poučni tečaji.

Mednarodni kongres za cerkveno zedinjenje. Novi olomuški nadškof dr. Leopold Prečan je takoj po svojem vstoličenju pokazal, da hoče v duhu svojega prednika Stojana nadaljevati delo za idejo ciril-metodijsko. Dne 3. januarja t. l. je z lastnoročnim podpisom razposlal vabila k sodelovanju pri mednarodnem kongresu na Velehradu koncem julija 1924. Na kongresu se bodo obravnavala znanstvena in praktična vprašanja o zapadnem in vzhodnem pojmovanju cerkvene ustave, edinstva in razkola; razpravljalo se bo o verskem in karitativnem delovanju za vzhodne

kristjane; izpopolnila se bo organizacija Apostolstva sv. Cirila in Metoda. Na tem kongresu bo prvič, odkar se vršijo velehradski kongresi, uradno zastopan sveti oče, ki posebno želi, naj bi katoliški Slovani bolj nego doslej sodelovali na tem polju.

Vesel pojav. »International Book Review« v Njujorku je dala svojim čitateljem vprašanje: »Katerih deset knjig, ki so izšle po l. 1900 smatraš za najboljše?« Prišlo je na tisoče odgovorov. Ob končnem obračunu vseh navedenih knjig je prišel med desetimi na šesto mesto: *Giovanni Papini: »La vita di Cristo.«*

Uredniška torba. Sobratje se pritožujejo, da je »Zbornik« piškav. Urednik prosi in kliče po so-trudnikih. Ko si bo list ustvaril dober krog so-trudnikov bo tudi boljši. Torej?

Biskup Srebrnič in „Zbor“.

Prečastiti gospodje!

Zbor svečnikov sv. Pavla mi je blagovolil k moji konsekraciji dne 8. XII. 1923 brzojavno poslati svoje častitke. Iskreno se Vam zanje zahvaljujem. Želim le to, da bi dobri Bog uslišal želje in blagoslov, ki ste jih z njimi za-me združili. Mnogo pomoči potrebujemo vsi od zgoraj, ki smo pri delu za nadnaravne cilje le orodje božje Previdnosti. Dal Bog, da bi se po molitvi in ponižnosti čim najlepše za to svojstvo usposobljali. On pomagaj meni, da bi Vam vsem bil jaz, ki sem vedno eden izmed Vas, v svojstvu dobrega, ponižnega, gorečega orodja božjih rok zmirom v veselje in zadoščenje. Prepričan sem, da želite isto od sebe i Vi sami. Tako morete vstrajati na svojih mestih, tako se žrtvovati za čast božjo in blagor našega naroda, kakor je mogoče storiti to le onim, ki so dobili od Boga misijonski poklic. Ne mine dan, kjer bi moje misli ne bile pri Vas in kjer bi ne molil za Vas. Iskreno želim vsakemu posamezniku v Zboru kakor tudi Zboru kot takemu najobilnejšega božjega blagoslova s ponižno prošnjo, da bi se i mene blagovodili spo-minjati v svojih pobožnih molitvah pred Bogom.

Vam, prečastiti gospodje, prevdani

V Krku, 4. I. 1914.

Dr. Josip Srebrnič,
biskup.

LISTEK.

K Solncu!

Pridiga iz dr. Pregljeve povesti „*Virago victrix*“.

Solnce je zajelo ves veliki prostor pred cerkvijo, ki je pela v sto prošnjah in pesmih. Vsečez pred svetiščem se je posejal gozd rdečih cvetov, kroji ob kroju, nebeški mak vedrih orlovskih oblek. In vsi okoli in okoli so bili ena sama lepa misel ljubezni in vdanosti in zahvalnost, ena sama vojska miru in strahu božjega. Tedaj je vse molčalo. Na oltarju v zelenju je zažuborelo medlo v solncu in luči krdelce sveč. Tedaj je pristopil svetniški sivolasec, trpkolepi naš najvišji, naš človek, ki je do sivih let najbolj ljubil med vsemi, najbolj iskal slave božje, naš Dobrodošli.

»Bog živi, veliki Trpki, vladika naš!«

Ob oltarju na odru pa je stal propovednik in je govoril:

»K solncu,« je padla beseda, kakor glas zvona med ljudstvo in blek oči. »K solncu!« je pozvala čez trenutje, da so se obraz zgenili in nehote iskali za kraljem nebes. »K solncu!« je zaklical govornik v tretje. Zdaj pa je razširil roke, kakor da ga je prevzelo prečudno genotje. Nato so roke omahnile, a beseda se je vnela. Govorila je prečudno, slikala je. Slikala je vse gorje temin brez luči in solnca, slikala je strašno tegobo tisočletij, odkar je bil grešil Adam in zemlji rojen greh. Sredi solnčnega dne je strahotno rastlo v poslušalce občutje slike, ki jo je obrazovala propovednikova beseda: škrlatna tema brezmejnega gorja in greha in obupa in upora proti Bogu, Najvišjemu. In nikoli konca ni hotelo biti škrlatnemu breznu. Srce je hlastalo iz utesnjenih prsi po zraku, prosilo že boječe: Daj, prestani, dovolj je. Razgrni že blagovest, daj solnce.«

In tedaj je govornik trenutno utihnil. Sredi besede je planil trpko, kakor z vzklikom po rešitvi:

»K Solncu!«

In rastla je nova slika, kakor prečudno videnje. Strahotno gledanje je ubijalo gledanje duše, ki ima Boga. Vse je pelo v tej pesmi. Škrjanec je vriskal v nebo, glas zvonov od daleč se je budil v tihote, srca človeška so pela, rdeči cvetovi, sladki emblemi na praporih, blesket suličevja na drogeh, šum vetra v praporcih, oči otrok, deklet, mož in žena. Vse okoli je bila kakor uresničena, na silnem odru ponazorjena velika hvalnica Bogu in njega vsedobroti.

»K Solncu!«

Iz govornikovih ust je vzrastlo čudno. Vsi, ki so čuli so verjeli: »Tu smo, pa nismo še vsi. In tisti, ki smo, se ne vidimo vsi. A, kolika množica nas je z onimi nevidnimi, ki z nami prisostvujejo slavi. Kolika vojska! Vsi angeli, vsi svetci božji, vse nebeško tovarištvo: očaki, preroki, mučenci, spokorniki, device in svete žene, junaki iz rimskih anfiteatrov, sužnji iz afriških rudnikov, jetniki iz telnih celic na Karmelu, v Mali Aziji, vsepovsod; veliki potniki, Pavel in Frančišek in Andrej, blagovestniki, redovniki, učitelji, kralji in ubožci, kmetiška Izidor in Notburga, priprošniki in priprošnjice: sveti Jakob, sveta Ana, sveti Mihael, sveti Silvester, sveti Valentin in sv. Rok...

Solze čudnega slovesja so silile v oči.

Srca so prosila upehana:

»Dovolj lepote, zbudi nas, sanjamo!«

In propovednik je budil:

»K Solncu!«

Beseda mu je postala čudna vsakdanja. Trgala se je kakor človeku, ki hladno govori iz razuma, kakor človeku, ki šteje in ve, da mora govoriti le tako, da bo prav došel.

»Predragi v Kristusu! Naše Solnce je Bog. Brez solnca bi zemlja umrla. Brez Boga je mrtvo življenje človeških duš. Kaj je vse? Bog, Bog, Bog! Brez Boga ni upanja. Brez Boga ni ljubezni. Ni bratov, ni sester, ni kraljev, ni duhovnikov, ni mislecev ne pevcev ne vojskovodij! Brez Boga ni domovine. Kar smo, kar smo bili in bomo, bomo le po Bogu in v Bogu in za Boga.«

In že je kakor omahnil pod silo besede, ki jo je bil povedal, a vzrastel je še enkrat in iskal po ljudeh.

»Domovino sem imenoval. Pravijo, da jo je mogoče ljubiti brez Boga. Pravim, ni je mogoče ljubiti brez Boga! Iz Boga jo ljubijo celo oni, ki Boga taje. Iz Boga jo ljubijo, pa se te sreče svoje ne zavedajo. Za nehvaležno srečo, da ljubijo nehote Boga, se zahvalimo Gospodu Bogu mi, ki verujemo vanj do konca dni.«

Beseda je umolknila. Pesem se je zbudila. Zvonček je vodil misli k daritvi. V jasnem solncu so klonili rdeči cvetovi, svetli prapori so se klanjali Bogu nebes in zemlje, ki se je tedaj skrit pod podobno kruha in vina dvignil v tresočih se mašnikovih rokah visoko nad klečeče množice. Zvon iz višin je padel slovesno nad sveto opravilo, vonj kadila je ogrnil množice, kakor blagoslov nebes in solnce je sijalo, pelo v tisočih očeh:

»K Solncu, k Solncu...«